

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrlet 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništva v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadna vrstica, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenščina pa e. kr. okrajao sodišče v Gornji Radgoni.

(Interpelacija poslanca dr. Gregorčca, po stenografnem zapisniku.)

Večkrti že je pravosodna uprava v tej visokej zbornici določno izjavila, da hoče vsako kršenje sedaj veljavnih zakonov in odredb pravosodnega ministerstva gledé na rabljenje v deželi navadnih jezikov pri dotičnih sodiščih zavrniti in utemeljene pritožbe uslišati; toda navajajo se naj vselej le »konkretni« t. j. posamezni, stvarni slučajji prestopkov. To hočemo storiti v naslednjem!

Odredba visokega pravosodnega ministerstva z dne 18. aprila 1882, št. 20513 ex 1881 ukazuje sodiščem okrožnosodnega okoliša celjskega v vojvodstvu Štajarskem »strogo« držati se določeb, ki se nahajajo v odredbah pravosodnega ministerstva z dne 15. sušca 1862, št. 865, 20. oktobra 1866, št. 1861 in 5. sept. 1867, št. 8636, in sicer brez ozira na to, zna-li slovenska stranka nemški ali ne. Vsled tega bi se morale 1. slovenske vloge ne samo vsprejemati, ampak tudi reševati slovenski, 2. dotični zapisniki s slovenskimi strankami pisati tudi slovenski, in 3. prirediti slovenske tiskovine pa tudi rabiti. Ali to se zmiraj še — ne godi.

C. kr. okrajno sodišče gornjeradgonsko ima skoraj izključno opravljati s samo slovenskimi strankami. Vkljub temu nima do sedaj še nobenih slovenskih tiskovin, rabi samo nemške tiskovine in nemške litografovane blankete; nikoli ne razpošilja v kazenskih rečéh slovenskih pozivnic ter ne zapisuje zapisnikov nikoli slovenski.

Dne 22. septembra 1894, št. 2569 je ondi vložil odvetnik dr. Gorički v ime Jan. Žmavca proti Jakobu Klemenčiču zaradi 50 gold. slovenski pisano bagatelno tožbo. Toda razzodba se je izdala samo nemški dne 9. oktobra 1894, št. 2730. Isti odvetnik je pri e. kr. okrajnem sodišču gornjeradgonskem dne 25. oktobra 1894 v ime Mat. Čagrana proti Jak. Tislerju vložil slovensko kazensko ovadbo. Dotična pozivnica, razpravni zapisnik in tudi razzodba z dne 6. novembra 1894, št. 173 so pa le nemški.

Podobno poročá se od drugih e. kr. okrajnih sodišč v okrožnosodnem okolišu celjskem na Štajarskem. Podpisani torej vprašamo Nja eksclenco pravosodnega ministra:

1. Hoče-li si dati uradbeno poročati o nezakonitostih, ki se godijo pri e. kr. okrajnem sodišču v Gornji Radgoni;

2. ukreniti, da se bode na sedaj veljavne zakone in odredbe, ki zadevajo rabo slovenščine pri e. kr. sodiščih, povsodi, kjer je ona v deželi navadni jezik, brez izjemno pazilo in po njih ravnalo?

Na Dunaju, dne 19. decembra 1894.

Dr. Gregorčc in tovariši.

Naše ljudstvo in Amerika.

I. Jedna največjih težav za človeka je nezadovoljnost s svojim stanom. To je notranji črv, ki gloda srce, da ne more uživati one malenkosti sreče ali miru, ki nam ga daje ta solzna dolina. Ni temu kriva revščina, ki obdaje marsikaterega siromaka; večkrat ali sploh edino vzredi se ta črv po glivah, ki prihajajo od zunaj v človeka, in to so govornice o bogastvu brez dela in truda. Takšne govornice so se kakor ptice vspele tam v daljni Ameriki, priletele v Evropo in tukaj zalele v vse dežele, da vznemirjajo ljudstva. Priletele so tudi v našo domovino, poiskale skoraj vsako gorsko zakotje in po svoji navadi razburile ljudi.

Tukaj je poprej kmet v trudu in znoju zadovoljen jedel svoj od Boga mu podeljeni kos kruha; tukaj je delavec z navadno dnino lahko živel, ker je skromno in varčno postopal. Sedaj pa se je vse spreobrnilo. Domača zemlja ne rodi več dosti obilno, cene blagu so vse prenizke, kamo še le dnine in letna plačila delavcem! Po dolarju, ne, po 2—3, celo do pet dolarjev na dan, takšna pšenica cvete v Ameriki, da se človek, hoče ali noče, mora nalezti denarja.

Neumen bi bil vsak, ki more na tem svetu »bogataš« postati, da bi zamudil takšno priložnost. Hladni razum rad pravi, počakajmo, ali je tudi vse res? Ali vroča domišljija iz pohlepnosti vneta prigovarja ter sili: hajdi po zaklad čim preje, da ga drugi pred nami ne vzdignejo. In vstrajna volja pridruži se navadno domišljiji tako, da mora plitev razum prikimati. Sedaj drvijo vsi trije čez drn in strn, čez globoko morje in vroče puščave, da čim prej dosežejo svoj cilj.

Bog pa že od začetka sveta ni dal človeku vzrasti do neba. Kadar koli je videl njega ošabnost ali mogočnost, združeno s pohlepnostjo, vselej mu je prekrizal račun. Tako tudi našim »Amerikancem«. Nekateri so sicer srečno dospeli na zaželjeno mesto, ali — prepozno! »Dolarji«, svetli in obilni, so že skoraj pošli. V svoje začudenje pa so tudi spoznali, da se ti zaslužijo le s težkim delom, kakoršnega doma niso bili vajeni. Toda pri tem jih drugi ovirajo. Niso namreč samo naši »Amerikanci« pohlepni denarja, nego na to kovino ali papir požrešna — in morda potrebna — so še bolj druga ljudstva od vseh delov sveta. Vse polno in preveč je delavcev nakopičeno, pa vsi potrebni kruha in družega. Ne kaže torej drugače, kakor da reče kmet, še pride k njemu po zimi reven delavec prosit dela: delo ti že dam, ali le za hrano, zaslužka sedaj ni! Enako so obrnili lani v severni Ameriki. Preobilno število došlih delavcev razdelili so na tri dele; vsak je delal določeno število ur, da je zaslužil komaj za hrano. Za pričo resnice tega nam je okolnost, da je lansko